

Minner om vold

Sitater fra kunsthistorie og trivialkultur blandes i maleri og erindring

Det kan se ut som et brudd med den motivtypen hun har arbeidet med hittil: Natasja Askelund har gjort det til sitt store prosjekt å skape en livsfrise som framstiller menneskelivets mange stadier og tilstander. Når hun nå stiller ut i Galleri Gann, er det sitater fra tre av Caravaggios albertavlemotiver som dominerer.

Noe radikalt brudd er det likevel ikke; i den første salen henger et maleri hvor motivet er to unge mennesker som ligger i en skog. Hva tenker de på? Bildet er tegneserieaktig i sin form, med en tom tenkeboble – det er resten av utstillingen som rommer noen mulige tanker som kan få plass i denne boblen.

Det handler om vold, om en type vold som vår kultur har ritualisert og mytologisert: tre mordhistorier fra Bibelen. Det er som om Askelund maler fram minner om vold – om voldshistorier – fra barndom og ungdom, filtrert gjennom det voksne menneskets referanser til kunsthistorien. Hun henter fram tre av Caravaggios berømte motiver – "Isak ofres", "Kristus gravlegges" og "Judit dreper Holofernes" – legger dem inn i sine egne malerier, og behandler dem som om de skulle være tegneserieruter. Det er barokken som møter vår tids trivialkultur i malerier som bl.a. spør hvordan vi kan forstå og fastholde slike minner om vold som vi i sin tid ble fortalt i religionsundervisningen på skolen, eller i prestens preken i kirken.

Tankeboblen fylles etter hvert som jeg opplever mer av denne utstillingen. Her er også westernklisjéer, dels spilt ut av en liten gutt med revolver i maleriet "fokus", dels malt som saloon-bakgrunn for et par av maleriene, "beheaded" I, hvor Judit skjærer hodet av Holofernes i et riktig splattermotiv, og i "CSS", hvor Abraham ofrer sin sønn Isak. Dette er grusomme og ufattelige historier, om skyld og uskyld, om Guds uransakelige vilje – satt opp mot den enkleste westernklisjé, lett fattbar og gjenkjennelig.

I et annet maleri, "hero", er det tydelig at westernmytene er i ferd med overta, dvs. tilsløre eller utviske den grusomme religiøse handlingen – Askelund konstruerer sine malerier som fragmenter, med lag på lag av motiver, som minner som har avleiret seg i erindringen, men som ikke helt lar seg fastholde med entydig mening. I "nedtagelsen" ser vi et sitat fra Caravaggios albertavle "Kristus gravlegges" som henger i Vatikanmuseet, satt opp mot en norsk avisside med tekst om norsk krigsdeltakelse. Det er som om barndomsminnet faller sammen med den kulturhistoriske referansen i spørsmålet om tilgivelse og evig frelse i en slik sammenheng.

Natasja Askelunds motiver er slående sterke, visuelt kraftfulle fordi de kombinerer en særegen fargebruk med berømte kunsthistoriske motiver forenklet til det klisjémessige. Som så mange ganger før nærmer hun seg det banale, men igjen viser hun sin kunstneriske styrke ved å snu banaliteten til noe som er motivmessig meningsfullt. Det banalt entydige må vike for kompleks meningsdanning; tegneseriens enkelhet forsterker paradoksalt det flertydige, i en serie malerier som framkaller ulike og motstridende kulturimpulser, og som borer seg langt ned i vår kulturs grunnvoller – og langt inn i menneskesinnet.

Den tomme tenkeboblen kan jeg nå fylle med mine egne tanker idet jeg forlater utstillingen og igjen passerer motivet med det unge paret som ligger der i skogen. Når tapes uskylden? Når får vi vår straff? Finnes der en frelse? Ligger frelsen kanskje i skaperaktens maleriske framstilling, i kunstens søken etter svar?

Trond Borgen

Stavanger Aftenblad 26.8.08

Galleri Gann:
Natasja Askelund, maleri
T.o.m. 21. sept.